

2011. április 19. kedd
Pál első levele a korinthusiakhoz 12,12–31
Dr. Kókai Nagy Viktor



Krisztus teste és tagjai

^{12,12}Mert ahogyan a test egy, bár sok tagja van, de a test valamennyi tagja, noha sokan vannak, mégis egy test, ugyanúgy a Krisztus is. ^{12,13}Hiszen egy Lélek által mi is mindnyájan egy testté kereszteltettünk, akár zsidók, akár görögök, akár rabszolgák, akár szabadok, és mindnyájan egy Lélekkel itattattunk meg. ^{12,14}Mert a test sem egy tagból áll, hanem sokból. ^{12,15}Ha ezt mondaná a láb: "Mivel nem vagyok kéz, nem vagyok a test része", vajon azért nem a test része-e? ^{12,16}És ha ezt mondaná a fül: "Mivel nem vagyok szem, nem vagyok a test része", vajon azért nem a test része-e? ^{12,17}Ha a test csupa szem, hol lenne a hallás? Ha az egész test hallás, hol lenne a szaglás? ^{12,18}Márpedig az Isten rendezte el a tagokat a testben, egyenként mindegyiket, ahogyan akarta. ^{12,19}Ha pedig valamennyi egy tag volna, hol volna a test? ^{12,20}Így bár sok a tag, mégis egy a test. ^{12,21}Nem mondhatja a szem a kéznek: "Nincs rád szükségem", vagy a fej a lábaknak: "Nincs rátok szükségem!" ^{12,22}Ellenkezőleg: a test gyengébbnek látszó részei nagyonis szükségesek, ^{12,23}és amelyeket a test tisztességtelen részeinek tartunk, azokat nagyobb tisztességgel vesszük körül, és amelyek ékeség nélkül valók, azokat nagyobb megbecsülésben részesülnek: ^{12,24}az ékeseknek azonban nincs erre szükségük. Isten szerkesztette így a testet egybe: az alacsonyabb rendűnek nagyobb tisztességet adva, ^{12,25}hogy ne legyen meghasonlás a testben, hanem kölcsönösen gondoskodjanak egymásról a tagok. ^{12,26}És így ha szenved az egyik tag, vele együtt szenved valamennyi, ha dicsőségben részesül az egyik tag, vele együtt örül valamennyi. ^{12,27}Ti pedig Krisztus teste vagytok, és egyenként annak tagjai. ^{12,28}Ezek közül pedig némelyeket először apostolokká rendelt az Isten az egyházban, másodsor prófétákká, harmadszor tanítókká. Azután adott csodatevő erőket, kegyelmi ajándékokat: gyógyításra, gyámolításra, vezetésre, különféle nyelveken szólásra. ^{12,29}Mindnyájan apostolok? Mindnyájan próféták? Mindnyájan tanítók? Mindenki van csodatevő erő? ^{12,30}Mindenki rendelkezik a gyógyítás kegyelmi ajándékával? Mindnyájan szólnak nyelveken? Mindnyájan meg tudják azt magyarázni? ^{12,31}De törekedjete a fontosabb kegyelmi ajándékokra. Ezen felül megmutatom nektek a legkiválóbb utat.



Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

A 12. verssel kezdődő szakasz meghatározható úgy, mint a karizmák rendeltetéséről szóló rész, ami az azok eredetét tisztázó versek után következik,¹ de ugyanígy elfogadható az a megközelítés, amelyik a 12. verset a 11. versben elmondottak kifejtéseként értelmezi, a 8–10.11-ben foglaltakat csak azért lehetett így leírni, mert ezek úgy viszonyulnak Krisztus-

hoz, mint a tagok a testhez.² Ennek a perikópának a központi részét a test képe³ alkotja, amihez a fejezet végén egy tisztségeket és feladatokat felsoroló rész kapcsolódik. A test képe egy meglehetősen elterjedt és éppen azért számos értelmezést lehetővé tevő kifejezés volt az ókorban.⁴ Pál leveleiben a „test” kifejezésnek három alapjelentésével találkozunk. Egyfelől beszél Krisztus testéről, amely megfeszítettett (Róm 7,4). Másfelől az úrvacsorában Krisztus teste úgy jelenik meg, mint ami a gyülekezetnek adatik – nyilván itt a

¹ CSERHÁTI SÁNDOR: *Pál apostolnak a korinthusiakhoz írt első levele*, Budapest, Luther, 2008, 565.

² LINDEMANN, A.: *Der erste Korintherbrief*, Tübingen, J.C.B. Mohr, 2000, 270.271.

³ Rövid, alapos áttekintése Schweizer (EWNT III.), σῶμα, 771–779.

⁴ Alapvetően kétféle alkalmazás különböztethető meg. Az *elsőben* a kép használatának célja leírni és bizonyítani, hogy a fennálló társadalmi rend tökéletesen megfelel a természet „törvényeinek”. Ezen belül is három magyarázattípus különíthető el. Az első a tagok értékkülönbségét mutatja fel, tehát az alá- fölérendeltség nélkülözhetetlen előfeltétele a „test” működésének. A másik alapípus szerint, a tagok alá vannak rendelve a testnek, éppen ezért a közösség érdeke sokkal fontosabb kell legyen, mint az egyéné. A harmadik forma, amely leginkább a császárság korában vált elterjedté, a fej szerepét emeli ki a test felett, aki a császár maga. Vagyis a képnek egyértelműen politikai mondanivalója lett. A *másik* értelmezés főképpen a klasszikus politikai etikában terjedt el. Itt a fő mondanivaló abban állt, hogy a tagok egymásra vannak utalva, mint ahogyan az egész is a tagokra – Lindemann alapján (375k).

hangsúly Krisztus cselekedetén van. Harmadrészt pedig úgy tűnik fel az írásokban, mint a test, amivé a gyülekezetnek is válnia kell, egy testté kell lennie Vele. Mit is jelent konkrétan, hogy a gyülekezet Krisztus teste? Pál számára Krisztus maga a test, amibe a tagok a keresztség⁵ által kapcsolódnak be (12,27.12k). Ez a kapcsolat pedig Krisztus és az övéi között nem szerves és kényszerű, mint ahogyan ez az emberi testre jellemző.⁶ A Róm-ban is egy testként jelennek meg a keresztyének (Róm 12,4–8), és itt is, akárcsak leve-lünkben az egység mellett a sokszínűség válik fontossá.⁷ Pálnak egyértelmű, hogy ezt a közösséget a test és a tagok között a Lélek teremti meg. A gyülekezet Krisztusban egy ember (Gal 3,28), Krisztus teste és másodlagosan a tagok közössége (1Kor 12,27). Vagyis a testet nem a tagok hozzák létre, azok csak csatlakoz-hatnak hozzá! Ezáltal kiemelten fontossá válik, hogy soha nem az egyénről van szó a Krisztus-test kép kapcsán, hanem minden esetben a közösségről, a gyülekezetéről.

A 28. versben az első három helyen az apostol tisztségeket említi, utána pedig feladatokat. A mondat meg-értésében igazi nehézséget az okoz, hogy korábban (12,8–10)⁸ személyekről volt szó, innentől kezdve azonban inkább alkalmankénti kegyelmi ajándékokra kell gondolnunk. A 12,29k-ben Pál által gyakorta és nagy előszeretettel alkalmazott finom retorikai megoldást találunk, a szónoki kérdést, amelynél nem hosz-zadalmas terjengős választ vár annak feltevője, hanem egy rövid igen-t, vagy nem-et. A kérdést bevezető μή pedig egyértelművé teszi, hogy itt az olvasótól, hallgatótól elvárt válasz a „nem”.

A 12,12–31 ismételten három kisebb alfejezetre osztható. A 12. verssel hirtelen egy új kép jelenik meg az elbeszélés menetében, a test és annak tagjai. Ahogyan az a szómagyarázatból kiderült, a hirtelen váltás az olvasó figyelmét minden bizonnyal felkelthette, de bizonytalanságot nem okozott a megértésben, hiszen egy széles körben ismert képről beszélhetünk. Viszont sajátosan páli annak alkalmazása, amint ez rögvést egyértelművé válik: „mégis egy test, úgy a Krisztus is” kijelentéssel. Az első egységet jól érzékelteti az inclusio, amit két szó jelöl a 12. és 14. versekben: $\sigma\omega\mu\alpha, \text{πολλά}$).⁹ Tehát az első kisebb egységnek a 12–14. versek tekinthetőek.

A második egység egy jóval hosszabb rész, a 15–26. verseket foglalja magában. Ebben a részben történik az új kép kifejtése és gyülekezetre alkalmazása. Külön érdekessége ennek a résznek, hogy a testrészek meg-szólalnak (15k; 21). Nyilván itt nem egy klasszikus megszemélyesítésről van szó, sokkal inkább azt akarja érzékeltetni az apostol, hogy mennyire valóságosan jelenik meg ez a kép a gyülekezet életében.

Az utolsó egységben (27–31a) Pál summázza az eddig elmondottakat és immáron a gyülekezeti életet tárgyalja többes szám 2. személyben megszólítva olvasóit. De nem csupán a megszólítás konkretizálja az elmondottakat, hanem a „tagok” is konkrét feladatokká válnak. A fejezetet és az utolsó szakaszt a 31. vers zárja, aminek két értelmezése lehetséges ($\zeta\eta\lambda\omicron\upsilon\tau\epsilon$ kifejezést vagy imperatívusként, vagy indikatívusként érthetjük), és attól függően, melyik mellett döntünk, a 31b-t vagy zárógondolatnak, vagy a 13. fejezet felira-tának értelmezhetjük.

⁵ Az apostolnál a keresztség legalapvetőbb tulajdonsága, hogy „uralkodó váltást” jelöl. Ettől a pillanattól kezdve egészen más alá-fölrendeltségi viszonyba kerül a világban (a téma áttekintéséhez lásd Bieder [EWNT I.], βαπτίζω, 466k). Ugyanebben a versben találunk egy nehezen értelmezhető kifejezést, ez pedig a „megittatás a Lélekkel”. A megértéshez véleményem szerint az 1Kor 10,4-et kell alapul venni. Itt találjuk meg az összefüggést ivás és Lélek között: egy lelki italt ittak a pusztában vándorlók a lelki kősziklából, aki a Krisztus – a pusztában vándorló nép tehát nem csupán abban a vonatkozásban lesz előképe a keresztyén közös-ségnek, hogy ennek is ki kell állnia a próbákat, de attól eltérően nem adhatja fel a reményt; hanem abban is, hogy egyedüli esélye erre éppen Krisztus által van.

⁶ CSERHÁTI SÁNDOR: *Pál apostolnak a korinthusiakhoz írt első levele*, Budapest, Luther, 2008, 559.

⁷ A deuteropáli levelekben is találkozunk a test képével, már a Kol 1,18-ben megjelenik ennek egyfajta értelmezése, vagy tovább-gondolása, amikor Krisztus immáron az egyház fejeként jelenik meg: „ő a feje a testnek, az egyháznak is” (vö. továbbá Kol 1,24; 3,15). Ezt a képet veszi át és bontja ki az Ef, amelyben Krisztus ugyancsak az egyház feje, de immáron kozmikus hatalommal (lásd Ef 1,22k; 4,15k): Krisztus mindennek a feje, a teremtettségnek, az abban megjelenő hatalmaknak, de mégiscsak leginkább a gyüle-kezethez kapcsolódik, aki a teste. Ahogyan láthattuk, a görög gondolkodásban már megjelenik a világ, mint Isten teste, de ilyenfajta kozmikus jellegét a kép majd csak itt, a deuteropáli levelekben kap, mint ahogyan csak itt találkozunk a kép politikai alkalmazásá-nak polemizálásával is (lásd Krisztus a fő, nem a császár).

⁸ A felsorolás majdnem teljes mértékben megfelel a 8–10-ben említett kegyelmi ajándékoknak. Ez alól csupán két kivételt találunk: ἀντιλήψεις és a κυβερνήσεις. Az első a segítségnyújtást jelöli, de nem a segítséget nyújtó személyére utal a szó, hanem magára a segítséget nyújtás eseményére (vö. CSERHÁTI: i. m., 563.). A második szavunkat „irányításnak, vezetésnek” lehet fordítani – a szó eredetileg a hajó kormányosának a munkáját jelölte, de már Platónnál az állami vezetés példájaként jelenik meg a kormányos munkája (LINDEMANN: i. m., 278.). Majd minthogyha el is feledkezne ezekről az apostol, a 29k. versekben megjelenő felsorolásból ismételten hiányzik ez a két kifejezés, viszont megjelenik a nyelveken szólás magyarázata (διερμηνεύουσιν).

⁹ LINDEMANN, A.: *Der erste Korintherbrief*, Tübingen, J.C.B. Mohr, 2000, 270.



Prédikációvázlat

Fontosság, hasznosság

1. Egyik barátom több évet tanult Jeruzsálemben, amikor meglátogattam és előkerültek különféle témák, így teológiai kérdések is – mosolyogva idézte az egyik zsidó professzorát. A professzor véleménye szerint, érthető, ha a keresztyének sokszor vitáznak, és küzdenek egymás ellen, hiszen hát ki szeretne a hátsó fertálya lenni annak a bizonyos testnek. Első hallásra megbotránkoztam ezen a kijelentésen és jogtalan szarkazmusnak tartottam. De most már, több év távlatából és figyelmesen elolvasva újra és újra választott perikópánkat, korántsem gondolom annyira rossz problémafelvetésnek ezt a kérdést. Való-

ban, ki akarna ily becstelen testrészként megjelenni Krisztus testén.

2. A levél központi témáját valóban a professzor által érzékelt versengés adja a korinthusi gyülekezeten belül, mint ahogyan világunkban is ez az egyik legfőbb oka az ember boldogtalanságának. Mindig felfelé nézünk, és mindig találunk nálunk szebbet, gazdagabbat, szerencsésebbet stb. Az apostol megtehetné, hogy egyszerűen csak ezt a hozzáállást bírálja és megtiltja a gyülekezet tagjainak a sóvárgást. Mégsem teszi, mégpedig – véleményem szerint – két okból. Egyrészt, ezt már megtette a Dekalógus is, amikor a „ne kívánd” parancsát elének tárta. Ugyanakkor a parancs hatástalan voltáról Pál egyértelműen meggyőződött feltérképezve, milyen is az ember valójában (lásd ehhez a Gal és Róm törvényhez kapcsolódó részeit). Másrészt, az apostol maga sem tagadja, hogy a különböző testrészek között lehetnek fontosabbak, kevésbé hasznosak, de – és ez mégiscsak a lényeg – mindegyikre szükség van, még a legerőtlenebbre is (12,22).

3. Mi teheti mégis békéssé az együttélést? Milyen megoldást ad Pál a felmerült problémára? Úgy vélem, hogy erre a választ a 12,23–25 versekben adja meg az apostol. Ezeket olvasva ugyanis egyértelművé válik számunkra, hogy a nagyobb ajándékokkal a kevésbé ékesek vannak ékesítve, és a tisztességteleneknek tulajdonítunk nagyobb tisztességet, hiszen az ékeseknek, a nagy tisztességben állóknak nincsen szüksége erre (12,25). Pál itt ismételten ráirányítja tehát a figyelmünket minden készségünk ajándék voltára, de ennél többet is elárul ez a szöveg. Élesen megfogalmazva: ha Te valamilyen kiváló képesség birtokában vagy, az azért lehet, mert egyébként semmit nem érsz, akinek pedig nincsen semmi kiugró képessége, annak egész személye maga értékes. Más szavakkal: Isten kiegyenlíti a különbségeket, „hogy ne legyen hasonlóság a testben, hanem ugyanarról gondoskodjanak egymásért a tagok”. Ha ezt komolyan vesszük, akkor a kiváló képességek birtokában lévőknek egyetlen lehetősége van: szerényen meghúzza magát!